

SADRŽAJ

SKRAĆENICE	19
SLUČAJEVI RJEŠAVANI PRED EVROPSKIM SUDOM	23
UVOD	29
1. O osnovnom predmetu teksta	29
2. O osnivačkim i revizionim ugovorima	29
3. O Ustavu i Lisabonskom ugovoru	30
4. O pojmovno-terminološkim pitanjima.	32
4.1. Nazivi	32
4.2. Analitički okvir	33
5. O izvorima i referencijalnom aparatu	33
6. Plan izlaganja	35

Prvi dio POLITIČKE INSTITUCIJE I TIJELA

Prvo poglavlje POLITIČKE INSTITUCIJE

Uvod.	39
I. EVROPSKI PARLAMENT	43
1. Od “skupštine” do “parlamenta”	43
2. Sastav i rad	44
2.1. Izborni postupak.	47
2.1.1. Jedinstveni postupak ili zajednički principi	47
2.1.2. Državljeni drugih država članica	48
2.2. Zasedanje i rukovođenje.	48
2.3. Političke grupe.	50
2.3.1. Evropsko političko organizovanje	51
2.4. Odbori i poslaničke dužnosti	52
2.5. Odlučivanje	53
3. Nadležnost	53
3.1. Zakonodavna aktivnost	54

3.1.1. Konsultovanje – jedno čitanje	54
3.1.1.1 Unijski segmenti	56
3.1.2. Saradnja – dva čitanja	56
3.1.3. Saodlučivanje – tri čitanja	57
3.1.4. Odobravanje	58
3.1.5. Budžet	59
3.2. Nadzorna uloga	60
3.2.1. Zakonitost komunitarnih akata – obraćanje Sudu.	61
3.2.1.1. Slučaj <i>Comitology</i> – pravno tumačenje političkog pitanja	61
3.2.1.2. Slučaj <i>Chernobyl</i> – političko tumačenje pravnog pitanja	61
3.2.1.3. Ustavno fiksiranje političkog tumačenja	62
3.2.2. Iz ugla institucionalnog balansa	63
3.2.2.1. Podjela vlasti?	63
3.2.2.2. Parlament – Sud	63
3.2.2.3. Parlament – Savjet	64
3.2.2.4. Parlament – Evropski savjet	65
3.2.2.5. Parlament – Komisija	65
3.2.2.6. Parlament – Evropska centralna banka	67
3.2.2.7. Parlament – Finansijski sud i Ombudsman	68
3.2.3. Iz ugla građanina – pravo peticije	68
3.3. Savjetodavna uloga	68
3.4. Iz ugla nacionalnih parlamenata – Lisabonski ugovor	69
II. SAVJET EVROPSKE UNIJE.	72
Uvod	72
1. Sastav	73
1.1. Varijabilna struktura – formacije	74
1.1.1. Savjet za opšta pitanja	75
1.1.2. “Euro Savjet”	75
1.1.3. Hijerarhija formacija?	75
1.1.4. Varijabilna struktura i efikasnost djelovanja.	76
1.1.5. Lisabonski ugovor	76
1.2. Savjet šefova država i vlada	77
1.2.1. U užem smislu	77
1.2.2. U širem smislu	78
2. Nadležnost.	78
2.1. Zakonodavni postupak	79

2.2. Kontrola zakonitosti	80
2.3. Koordinacija	80
2.4. Provedba komunitarnog prava	81
2.5. Institucionalni balans	81
2.5.1. Savjet – Parlament	81
2.5.2. Savjet – Komisija i Sud	81
2.5.3. Savjet – Evropska centralna banka	82
3. Organizacija i rad	82
3.1. Javnost rada	83
3.2. Predsjedavajući	84
3.2.1. “Trojka”	86
3.3. Odlučivanje	87
3.3.1. Prostim većinom	88
3.3.2. Kvalifikovanom većinom	89
3.3.2.1. Posebna kvalifikovana većina	91
3.3.2.2. Blokirajuća manjina	91
3.3.2.3. Luksemburški kompromis	92
3.3.2.4. Unijski stubovi	93
3.3.3. Jednoglasno	93
3.3.4. Lisabonski ugovor	94
3.3.4.1. Kvalifikovana većina i “poljska klauzula”	94
3.3.4.2. Jednoglasnost	95
3.3.4.3. Prosta većina	95
3.4. Javnost rada – još jednom	96
4. Službe – Generalni sekretarijat	97
5. Coreper	98
5.1. Unijski segmenti	99
5.2. Način djelovanja	99
6. Ostala tijela	100
III. EVROPSKI SAVJET	102
1. Položaj u institucionalnoj strukturi	102
2. Nastanak	102
3. Sastav	104
4. Nadležnost	105
5. “Formacije”	106
6. Lisabonski ugovor	108
6.1. Predsjednik	109

IV. EVROPSKA KOMISIJA	110
Uvod	110
1. Sastav i konstituisanje	111
1.1. Brojčano reduciranje	113
1.2. Izbor i postavljenje	114
1.3. Predsjednik	115
2. Unutrašnja organizacija	117
2.1. Odlučivanje	118
2.2. Transparentnost u radu	119
3. Nadležnost	120
3.1. Nadzorna uloga	120
3.1.1. Privatni subjekti	121
3.1.2. Prethodno, administrativno djelovanje	121
3.1.3. Istražna ovlaštenja	122
3.2. Zakonodavna aktivnost	123
3.2.1. Formulisanje politike	123
3.2.2. Predlaganje	124
3.2.2.1. Unijski stubovi	125
3.2.3. Samostalno odlučivanje – upravna ili izvršna funkcija	126
3.2.3.1. Po osnovu vlastitih ovlaštenja	126
3.2.3.2. Po osnovu delegiranih ovlaštenja	128
3.3. Predstavljanje	129
3.4. Službe	130
3.4.1. Generalni direktorati	130
3.4.2. Generalni sekretarijat i pravna služba	132
3.4.3. Administrativna hijerarhija	132
3.4.4. Konsultativna tijela	132
3.5. Komunitarna administracija	133
3.5.1. Službenici-funkcioneri	133
3.6. Komitologija	135
3.6.1. Odluka o komitologiji	136
3.6.1.1. Savjetodavni komiteti	137
3.6.1.2. Upravljački komiteti	137
3.6.1.3. Regulativni komiteti	138
3.6.2. Iz ugla odnosa Zajednica – države članice	139
3.7. Institucionalni balans	140
3.8. Lisabonski ugovor	141

Drugo poglavlje
POLITIČKO-KONSULTATIVNA TIJELA

I. EKONOMSKO-SOCIJALNI KOMITET	143
1. Sastav i organizacija	143
2. Konsultativni status	145
 II. KOMITET REGIJA	 147
1. Nastanak	147
2. Sastav i rad	148
3. Konsultativni status	150

Treće poglavlje
USVAJANJE AKATA

Uvod	153
I. OSNOVNI ZAKONODAVNI POSTUPCI	156
1. Postupak konsultovanja	157
1.1. Opšte napomene	157
1.2. Područje primjene	159
1.3. Iz ugla institucionalnog balansa	161
1.4. Postupak konsultovanja i prelazni period	161
1.5. Ponovno konsultovanje	162
2. Postupak saradnje	163
2.1. Opšte napomene	163
2.2. Prva faza	164
2.3. Druga faza	164
2.4. Područje primjene	166
2.5. Iz ugla institucionalnog balansa	166
3. Postupak saodlučivanja	168
3.1. Opšte napomene	168
3.2. Prva faza	169
3.3. Druga faza	170
3.4. Treća faza	171
3.4.1. Usaglašavanje kao poseban postupak	174
3.5. Područje primjene	175
3.6. Vremenska dimenzija	178
3.7. Iz ugla institucionalnog balansa	179
4. Postupak davanja saglasnosti	181

4.1. Opšte napomene	181
4.2. Oblast primjene	182
4.3. Iz ugla institucionalnog balansa	183
5. Uloga nacionalnih parlamenata	184
5.1. Konferencija parlamentarnih komiteta za evropske poslove	185
6. Pravnotehnički aspekt – još jednom	185
7. Institucionalni balans – još jednom.	186
II. OSTALI POSTUPCI	188
1. Postupak usvajanja budžeta	188
1.1. Uvodne napomene	188
1.2. Postupak	189
1.2.1. Iniciranje postupka – nacrt budžeta	190
1.2.2. Prvo čitanje	190
1.2.3. Drugo čitanje.	191
1.2.4. Neusvajanje budžeta – privremeno finansiranje	191
1.3. Iz ugla institucionalnog balansa	192
1.4. Lisabonske intervencije	193
2. Postupak opcionog konsultovanja ili reducirani postupak	193
3. Obaveza obavještanja Parlamenta – hitne mjere	195
4. Usvajanje akta u okviru EMU.	195
5. Usvajanje akta u okviru oblasti socijalne politike	196
6. Usvajanje akta u oblasti zapošljavanja	196
6.1. Metod otvorene saradnje	196
7. Usvajanje akata od Komisije	197
III. USVAJANJE AKATA U UNIJSKIM SEGMENTIMA	198
1. Vanjski poslovi i bezbjednost – II. stub.	198
1.1. Predlaganje.	199
1.2. Odlučivanje	200
1.2.1. “Konstruktivno uzdržavanje”	200
1.2.2. Kvalifikovana većina.	200
1.3. Visoki predstavnik i Parlament.	201
1.3.1. Visoki predstavnik	201
1.3.2. Evropski parlament	202
1.4. Iz ugla vojnih operacija	202
1.4.1. Zajednička odbrana?	202
1.4.2. Položaj ZEU.	203
1.4.3. Peterburški zadaci i vojni potencijal	203

1.5. Provedbeni i kontrolni aspekt	204
1.6. Nadzor	204
2. Policija i pravosuđe – III. stub	205
2.1. Predlaganje	206
2.2. Usvajanje i objavljivanje	206
2.3. Koordinacioni komitet	206
2.4. “Komunitarizacija” odlučivanja i nadzora	207
2.5. Provedbeni aspekt	207
2.6. Pojačana saradnja	208
3. Lisabonski ugovor	209

Četvrto poglavlje
PROVEDBA KOMUNITARNIH PROPISA

Uvod	211
I. ADMINISTRATIVNO ODLUČIVANJE	212
1. Države članice – pravilo	212
2. Komunitarne institucije i tijela – izuzetak	212

Drugi dio
PRAVOSUDNE INSTITUCIJE

Prvo poglavlje
EVROPSKI SUD

I. EVROPSKI SUD KAO INSTITUCIJA	219
1. Uvod	219
1.1. Naziv	220
1.2. Institucionalno strukturisanje	221
1.2.1. Kvazi-sudska tijela	223
1.3. Statut i pravila postupka	224
1.4. Lisabonski ugovor	225
1.4.1. Struktura institucije	225
1.4.2. Nazivi	225
2. Nadležnost	226
2.1. Uopšte	226
2.2. Iz funkcionalne perspektive	228
2.2.1. Sva tri suda	228

2.2.1.1. S obzirom na vrstu spora/postupka	230
2.2.1.2. Evolutivna dimenzija	230
2.3. Na osnovu Ugovora i sekundarnih propisa	231
2.4. Sud pravde – Evropski sud kao najviša instanca	232
2.5. U svjetlu Amsterdamskih amandmana	234
2.5.1. Dijelovi uključeni u Ugovor o EZ.	234
2.5.2. Preostali unijski segment – III. stub	234
2.6. Unijski segmenti – još jednom.	236
2.7. Lisabonski ugovor.	237
2.7.1. Efikasnost komunitarnog prava	238
2.7.2. Kontrola zakonitosti akata.	238
2.7.3. Komunitarizacija unijskih stubova	239
II. SUD PRAVDE.	241
1. Sastav	241
1.1. Imenovanje sudija i pravozastupnika.	241
1.2. Generalni pravozastupnik	243
1.3. Pomoćni izvjestilac	246
1.4. Lisabonski ugovor	246
1.1.1. Sastav	246
1.4.2. Imenovanje	247
2. Organizacija i rad	247
2.1. Plenum i vijeća	248
3. Odluke	250
4. Stručna i administrativna služba	251
III. SUD PRVE INSTANCE	253
1. Nastanak	253
2. Nadležnost	254
2.1. Pozitivno određenje	255
2.2. Negativno određenje	256
2.3. Sud prve instance i/ili Evropski sud	257
3. Sastav	258
4. Postupanje u pojedinim predmetima	260
5. Mogućnost žalbe.	261
5.1. Žalba na odluku Suda prve instance	261
5.2. Preispitivanje odluke Suda prve instance	263
6. Lisabonski ugovor	264

IV. SUD ZA SLUŽBENIČKE SPOROVE	266
1. Uvod.....	266
2. Opšte napomene	267
3. Sastav	268
4. Nadležnost.....	269
5. Djelovanje	269

Drugo poglavlje
DJELOVANJE EVROPSKOG SUDA

I. KLJUČNI SEGMENTI POSTUPKA	271
Uvod.....	271
1. Pokretanje postupka – prva ili pismena faza	271
2. Prikupljanje činjenične i pravne građe – druga ili istražna faza	272
2.1. Principi kontradiktornosti i inkvizitornosti	273
3. Javno zasjedanje – treća ili usmena faza	274
3.1. Bez usmene rasprave/zasjedanja.....	275
4. Odlučivanje – četvrta faza.....	276
5. Postupak pred Sudom prve instance.....	277
II. SPECIFIČNOSTI ODREĐENIH POSTUPAKA	278
1. Prethodno odlučivanje	278
1.1. Izuzetni postupak prethodnog odlučivanja.....	280
1.1.1. Ubrzani postupak.....	280
1.1.2. Hitni postupak	281
2. Službenički/radni sporovi.....	282

Treći dio
OSTALE INSTITUCIJE I TIJELA

Prvo poglavlje
FINANSIJSKO POSLOVANJE I ADMINISTRACIJA/UPRAVLJANJE

I. FINANSIJSKI SUD	287
1. Nastanak	287
2. Sastav i rad.....	288
3. Nadležnost i kontrolna ovlaštenja	289
4. Godišnji i povremeni izvještaji	291

5. Iz ugla institucionalnog balansa	292
II. OMBUDSMAN	293
1. Nastanak	293
2. Izbor i položaj	293
3. Nadležnost	294
3.1. Povodom čega?	296
3.1.1. Unijski segmenti	297
3.2. <i>Actio popularis</i> ?	298
4. Postupak	299
4.1. Evropska mreža Ombudsmana	300
5. Rad Ombudsmana	300
III. OLAF	302
1. Uopšte	302
2. Nadležnost	303
3. Organizaciona struktura	304

Drugo poglavlje
EKONOMSKO-MONETARNA UNIJA I SOCIJALNA POLITIKA

I. EVROPSKA CENTRALNA BANKA	305
1. Uopšte	305
2. Nastanak	306
2.1. EMU i Euro-zona	307
3. Ciljevi i ovlaštenja	308
3.1. Ciljevi	308
3.2. Ovlaštenja	308
3.2.1. Konsultacije i mišljenja	308
3.2.2. Izdavanje novca	309
3.3. Instrumenti djelovanja	309
4. Unutrašnja organizacija	310
5. Evropski sistem centralnih banaka	312
II. EVROPSKA INVESTICIONA BANKA	313
1. Uopšte	313
2. Cilj	313
3. Unutrašnja struktura	314
4. EIB i EIF – EIB grupa	314

III. EVROPSKI SOCIJALNI FOND	316
1. Uopšte	316
2. Promjena uloge	316
3. Lisabonski ugovor	318

Treće poglavlje
OSTALA TIJELA EVROPSKE UNIJE

I. OSNOVNA PRAVA	320
1. Agencija za osnovna prava	320
II. VANJSKA POLITIKA I BEZBJEDNOST – II. STUB	321
1. Komitet za politiku i bezbjednost	321
2. Institut za bezbjednosne studije i Satelitski centar EU	321
3. Evropska odbrambena agencija	322
III. POLICIJA I PRAVOSUĐE – III. STUB	323
1. Europol	323
2. Eurojust	323
BIBLIOGRAFIJA	325
REGISTAR POJMOVA	331

